

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-104

(Menfi Tespit/Muafiyet)

Karar Sayısı : 12-44/1350-455

Karar Tarihi : 20.09.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Muhammed GÜNDOĞDU, Burcu CAN, Zeynep ŞENGÖREN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: Otomotiv Sanayii Derneği

Temsilcisi: Dr. Metin KANMAZ

Barbaros Mah. Dereboyu Cad. Uphill Towers B Blk. D:36
Ataşehir/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU: Otomotiv Sanayii Derneğinin binek, hafif ticari ve ağır ticari araçlar ile traktörlerin üretim ve satışına ilişkin birtakım verilerin üyeleri ve kamuoyu ile paylaşılması hususundaki teşebbüs birliği kararına menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 16.03.2012 tarih ve 2270 sayılı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 03.09.2012 ve 2012-4-104/MM sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda,

1. Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)'nin üyeleri ve kamuoyuyla çeşitli yayınlar aracılığıyla paylaşması öngörülen bilgilerden;

- Otomobil ve hafif ticari araçların marka bazında aylık ithalat verilerinin,
- Alt kırımlar halinde illere göre araç satışları verilerinin,
- Otomobil ve ticari araçlar pazarı bakımından pazarın geleceğine yönelik ve marka model alt kırımını içermeyen öngörü ve pazar tahminlerinin

daha önce verilen Kurul kararlarında değerlendirilmiş olması sebebiyle aynı hususta yeniden karar alınmasına gerek olmadığı,

2. Bununla birlikte;

- Tarımsal traktörler pazarında gerçekleştirilecek ve geleceğe yönelik pazar büyüklüğü tahminlerini içeren bilgi paylaşımlarına,
- Ana ve yan sanayinin firma belirtilmeksizin belli kırımlar altında, aylık değer ve adet üzerinden ihracat rakamlarına ilişkin bilgi paylaşımlarına ve marka bazında aylık ihracat adetlerinin paylaşılmasına,
- İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Raporu'ndan hareketle, teşebbüslerin net satışlar, toplam aktifler, dönem kar veya zarar, ücretle çalışan işçi sayısı ortalaması, özkaynak, istihdam ve katma değer bilgilerin paylaşılmasına,
- Otomotiv sanayi yatırım miktarlarının yıllık olarak ve firma belirtmeksizin yayımlanmasına ve firma bazında otomotiv sanayi istihdamı verisi ile Yan Sanayi Katalogu'nun, Hammadde Maliyet Endeksi'nin, ACEA ve OICA Raporları'nın, petrol ürünleri sivil tüketim verisinin, satıl

12-44/1350-455

durumu uzunluğunun ve Resmi Gazete’de yer alan motorlu taşıt vergi oranlarının paylaşılmasına,

- Aylık olarak hafif ticari araçlar (otomobil, kamyonet ve minibüs), kamyon, otobüs, midibüs ve traktör başlıkları altında kapasitenin ve kapasite kullanım oranlarının paylaşılmasına,
- Fabrika satış ve dış satış adetleri ile Haber ve Basın Bülteni’nde yer alacak üretim verilerinin firma ve model belirtilmeksizin hafif ticari araçlar (otomobil, kamyonet ve minibüs), kamyon, otobüs, midibüs ve traktör başlıkları altında paylaşılmasına

4054 sayılı Kanun’un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olduğu,

3. Öte yandan; teşebbüslerin her bir alt model bazında aylık üretim adetleri, hammadde ve yan sanayiye yaptıkları ödemeler ile ödedikleri vergi ve ücretlere ilişkin bilgi değişiminin ticari sır olarak nitelenebilecek bilgiler içerdiği ve teşebbüsler arasında koordinasyona yol açabilecek nitelikte olduğu, bu itibarla bu paylaşımlara 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı,

4. Üretim verilerinin firma ve model bazında paylaşılmasının 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde öngörülen bireysel muafiyet koşullarını sağlamaması nedeniyle muafiyetten yararlanamayacağı,

5. Otomotiv sanayi firmalarının yan sanayiye ve hammaddeye yaptıkları ödemeler ile ödenen vergi ve ücretlerin firma bazında paylaşılmasının 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde öngörülen bireysel muafiyet koşullarını sağlamadığından muafiyetten yararlanamayacağı,

görüşüne yer verilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

- (4) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarları “*binek ve hafif ticari araçlar pazarı*”, “*ağır ticari araçlar pazarı*” ve “*tarımsal traktörler pazarı*”, ilgili coğrafi pazar ise “*Türkiye*” olarak belirlenmiştir.

G.2. Bildirime Konu Teşebbüs Birliği Kararı

- (5) Başvuruya konu karar; binek, hafif ve ağır ticari araçlar ile traktörlerin üretimi, satışı, ihracatı, sanayideki yatırım miktarı gibi birtakım verilerin paylaşımını konu edinmektedir. Bildirim Formu’nda bilgi paylaşımının aşamaları şu şekilde belirtilmiştir:

- i) OSD üyesi teşebbüslerden, TÜİK, İSO, Karayolları Genel Müdürlüğü gibi kamu kurumlarından, ihracatçı birlikleri gibi teşebbüs birliklerinden ve ACEA, OICA; UN ve AB Komisyonu gibi uluslararası kuruluşlardan bilgi temin edilmesi,
- ii) Toplanan bilgilerin basılı olarak veya açık web sitesi üzerinden OSD tarafından üyelerine ve kamuoyuna duyurulması,
- iii) OSD çatısının toplanan komitelerde, yürütülen faaliyetlerde kullanılması.

- (6) Bildirim Formu’nda ne tür bilgilerin hangi kaynaklardan edinileceği, niteliği ve paylaşım sıklığına yer verilmiştir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. Menfi Tespit ve Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (7) OSD’nin üyeleri ve kamuoyuyla paylaşmak istediği verilerin bir kısmı daha önce menfi tespit/muafiyet kararları ile önaraştırmalara konu olmuştur. Bu kararlarda “Otomobil ve hafif ticari araçların marka bazında aylık ithalat verileri”, “illere göre araç satışlarının alt kırılımlar

12-44/1350-455

halinde paylaşılması” ve “pazarın geleceğine yönelik ve marka model alt kırılımı içermeyen öngörü ve pazar tahminlerinin paylaşımı”nın rekabeti sınırlandırmayacağına hükmedilmiştir.¹ Dolayısıyla, anılan bu üç tip bilgi paylaşımı için ayrıca değerlendirme yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak, pazarın geneline yönelik olarak yapılacak büyüklük tahminlerine ilişkin önaraştırma kararında, ilgili pazar binek ve ticari araç pazarı olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle, tarımsal traktörler pazarında gerçekleştirilecek ve geleceğe yönelik pazar büyüklüğü tahminlerini içeren bilgi paylaşımlarına ilişkin geçmiş Kurul kararlarında herhangi bir değerlendirme bulunmamaktadır. Bununla birlikte, anılan bilgi paylaşımı sektörün durumunu öngörmek ve teşebbüslerin buna göre planlarını daha rasyonel bir biçimde oluşturmalarını amaçlamaktadır. Ayrıca daha önceki Kurul kararlarında² da traktör pazarında pek çok oyuncunun yer aldığı, bunların bir kısmının küresel oyuncular olduğu ve pazarda potansiyel rekabetin mevcut bulunduğu değerlendirmeleri yapılmıştır. Bu nedenle, pazarın gelecekteki büyüklüğünü anlamaya yönelik olarak gerçekleştirilecek bilgi paylaşımının tarımsal traktörler pazarı bakımından da rekabeti sınırlamayacağı ve bu bilgi paylaşımına menfi tespit belgesi verilebileceği değerlendirilmektedir.

- (8) Ayrıca, “ana ve yan sanayinin firma belirtilmeksizin belli kırılımlar altında, aylık, değer ve adet üzerinden ihracat rakamlarına ilişkin bilgi paylaşımı” sektördeki rekabeti sınırlandırmayacak ve rakipler arasında koordinasyona yol açmayacaktır. Zira ihracat adetleri iç pazarda yapılacak satışlara ilişkin herhangi bir bilgi içermemektedir. Bu nedenle ihracat verilerinin adet ve değer üzerinden paylaşılmasına menfi tespit verilmesi uygun olacaktır. Öte yandan, “firma bazında aylık ihracat adetlerinin paylaşılması” da ihracat bilgisi olması ve Türkiye pazarında yapılacak satış ve fiyatlandırma kararlarını etkileyecek herhangi bir bilgi taşımaması sebebiyle menfi tespit alabilecek niteliktedir.
- (9) Bildirimde, paylaşılması düşünülen “net satışlar”, “toplam aktifler”, “dönem kar veya zarar” “ücretle çalışan işçi sayısı ortalaması” “öz kaynak” “istihdam” ve “katma değer” verilerinin İSO Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Raporu (İSO 500 Raporu)’ndan alınacağı belirtilmiştir. İSO 500 Raporu pek çoğu halka açık olan şirketlerin birtakım finansal verilerini içermektedir. Bu rapor her yıl Ağustos ayında yayımlanmaktadır. Net satışlar, toplam aktifler, dönem kâr-zararları ve öz kaynak tutarları, şirketlerin bilançolarından elde edilebilen veriler olup, ilgili pazarda koordinasyon doğuracak bir nitelik taşımamaktadır. Ayrıca istihdam, işçi sayısı ve katma değer miktarları ise yine şirketlerin büyüklüğünü ölçmeye yarayan verilerdir. Bunlara ek olarak, verilerin pazarda hâlihazırda mevcut olan ve otomotiv pazarında faaliyet gösteren üretici firmalar için makul olan bir bedel karşılığında elde edilebiliyor olduğu da dikkate alındığında, anılan bilgi paylaşımına menfi tespit verilmesinde sakınca olmadığı anlaşılmıştır.
- (10) Öte yandan, “otomotiv sanayi yatırım miktarları”nın yıllık olarak ve firma belirtmeksizin yayımlanması planlanmaktadır. Bu veri, yine otomotiv sektörünün durumunun daha iyi anlaşılması ve gelişiminin ölçülmesi amacıyla hizmet etmekte ve teşebbüsler arasında koordinasyon doğuracak bir bilgi içermemektedir. Bu nedenle anılan bilgi paylaşımına menfi tespit verilebilecektir. Aynı şekilde, “firma bazında otomotiv sanayi istihdamı verisi” de sektörün durumunu gösterecek nitelikte olup, koordinasyon yaratmayacaktır. Ayrıca, firmalarının unvan ve faaliyet alanlarının yer aldığı “Yan Sanayi Katalogu”nun teşebbüslerin faaliyetlerini kolaylaştırmayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Bunların yanı sıra, OSD’nin paylaşmak istediği “ACEA ve OICA Raporları”, “petrol ürünleri sivil tüketim verisi”, “satış durumu uzunluğu” ve “Resmi Gazete’de yer alan motorlu taşıt vergi oranları” pazarda

¹ 15.04.2004 tarih ve 04-26/287-65 sayılı, 12.04.2012 tarih ve 12-20/520-M sayılı, 14.07.2011 tarih ve 11-43/916-285 sayılı Kurul kararları.

² 06.01.2010 tarih ve 10-01/9-7 sayılı; 18.03.2010 tarih ve 10-24/328-116 sayılı Kurul kararları.

12-44/1350-455

hâlihazırda erişilebilir olan ve otomotiv sanayini ilgilendiren birtakım veriler ile Avrupa ve Dünya otomotiv pazarında yaşanan gelişmelerin derlenmesinden ibarettir. Bu nedenlerle anılan verilerin OSD tarafından üyeleri ve kamuoyuyla paylaşılmasına menfi tespit belgesi verilmesinde sakınca bulunmamaktadır.

- (11) OSD'nin paylaşmak istediği bir diğer bilgi "OSD Hammadde Maliyet Endeksi"dir. Bu endeksin kamuya açık küresel fiyat listeleri ve makro ekonomik göstergelerden derlendiği ve OSD Satın Alma Komitesi'nce hazırlandığı belirtilmiştir. Anılan raporun, kamuya açık bilgilerden derleniyor olması ve bu endeksin teşebbüslerin birbirlerinin maliyet yapılarını öğrenmelerine yol açmaması, aksine sektörü etkileyen hammadde fiyatları ve makro ekonomik gelişmeler hakkında sektördeki oyuncuları bilgilendirme amacı taşıması nedeniyle, rakipler arasında koordinasyona yol açmayacağı, bu nedenle anılan bilgi paylaşımına da menfi tespit belgesi verilmesinin uygun olacağı sonucuna varılmıştır.
- (12) Ayrıca OSD tarafından, aylık olarak hafif ticari araçlar (otomobil, kamyonet ve minibüs), kamyon, otobüs, midibüs ve traktör başlıkları altında "kapasite ve kapasite kullanım oranı" bilgilerinin paylaşılması planlanmaktadır. Bu bilgilerin, firma ve model belirtilmeksizin Türkiye toplamı olarak paylaşılacağı anlaşıldığından, mevcut haliyle koordinasyon riski taşımadığı ve bu sebeple bu paylaşımlara menfi tespit belgesi verilmesi gerektiği anlaşılmıştır.
- (13) Bildirilen bir diğer husus, firma ve model bazında "aylık üretim miktarları"nın paylaşılmasıdır. Yukarıda belirtilen kapasite ve kapasite kullanım oranlarına ilişkin paylaşımlar esasen Türkiye genelinde hafif ticari araçlar (otomobil, kamyonet ve minibüs), kamyon, otobüs, midibüs ve traktör başlıkları altındaki üretim miktarlarının hesaplanmasına imkân tanıyacak niteliktedir. Dolayısıyla, üretim miktarlarının firma ve model belirtilmeksizin belirli araç türleri bakımından paylaşılmasının da aynı kapsamda değerlendirilebileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, Bildirim Formu'nda belirtildiği şekilde firma ve model bazında aylık üretim miktarlarının paylaşılması, pazarın yapısı da dikkate alındığında, rekabeti sınırlayıcı nitelikte bir uygulamadır. Zira araç satışları ürün tipi bazında değerlendirildiğinde, her bir teşebbüsün farklı ürün gamlarında iç pazara yaptıkları satışlarda yerli üretim oranlarının farklılık gösterdiği, bazı teşebbüsler bakımından söz konusu oranların %100'e yaklaştığı anlaşılmaktadır. Sektörde satış adedi ve ihracat verilerinin de hâlihazırda firma bazında ulaşılabilir nitelikte olduğu dikkate alındığında, rakipler arasında üretim miktarlarının firma ve/veya alt model bazında paylaşılmasının teşebbüslerin stok miktarları ve böylelikle gelecekteki fiyat stratejileri hakkındaki belirsizliğin azalmasına yol açacağı açıktır. Bu sebeple, anılan veri paylaşımına menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca, belirtilen verilerin firma ve model bazında paylaşılması 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendinde yer alan pozitif koşulları sağlamadığından, söz konusu bilgi değişiminin bireysel muafiyetten de yararlanamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.
- (14) Ayrıca, "fabrika satış ve dış satış adetleri" ile "Haber ve Basın Bülteni'nde yer alacak satış, ihracat ve üretim verileri"nin de yukarıda belirtilen kapsamla sınırlı olacak şekilde paylaşılması gerektiği değerlendirilmektedir.
- (15) Öte yandan, "teşebbüslerin hammaddeye ve yan sanayiye yaptıkları ödemeler" ile "otomotiv sanayi firmalarının ödedikleri vergi ve ücretler"in paylaşılması planlanmaktadır. Söz konusu bilgiler, teşebbüslerin maliyet yapılarını doğrudan etkileyecek veriler olduğundan teşebbüsler arasında koordinasyona yol açabilecek niteliktedir. Bu nedenle belirtilen verilerin paylaşılmasına menfi tespit belgesi verilemeyeceğinden anılan verilerin paylaşımı için bireysel muafiyet değerlendirmesi yapılması gerekmektedir.

12-44/1350-455

- (16) Otomotiv sanayi firmalarının yan sanayiye ve hammaddeye yaptıkları ödemeler ile ödenen vergi ve ücretlerin firma bazında paylaşılması, motorlu taşıtların üretim veya dağıtımında herhangi bir gelişme ve iyileşme ya da ekonomik veya teknik gelişme yol açmamaktadır. Ayrıca sözü edilen bilgi değişiminin teşebbüslerin fiyata etki eden önemli değişkenlerden olan maliyet bilgilerinin paylaşılması anlamına geleceği, bu nedenle de pazardaki bir fiyat koordinasyonunun kolaylaştırıcı unsuru olacağı değerlendirilmektedir. Netice itibarıyla, anılan bilgi paylaşımının 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında sayılan koşulları sağlamadığı ve bireysel muafiyetten yararlanamayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

Düzenlenen Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Otomotiv Sanayii Derneğinin üyeleri ve kamuoyuyla çeşitli yayınlar aracılığıyla paylaşması öngörülen bilgilerden;

- Otomobil ve hafif ticari araçların marka bazında aylık ithalat verilerinin,
- Alt kırımlar halinde illere göre araç satışları verilerinin,
- Otomobil ve ticari araçlar pazarı bakımından, pazarın geleceğine yönelik ve marka model alt kırımını içermeyen öngörü ve pazar tahminlerinin,

daha önce verilen Kurul kararlarında değerlendirilmiş olması sebebiyle aynı hususta yeniden karar alınmasına gerek olmadığına,

2. Bununla birlikte;

- Tarımsal traktörler pazarında gerçekleştirilecek ve geleceğe yönelik pazar büyüklüğü tahminlerini içeren bilgi paylaşımlarına,
- Ana ve yan sanayinin firma belirtilmeksizin belli kırımlar altında, aylık, değer ve adet üzerinden ihracat rakamlarına ilişkin bilgi paylaşımlarına ve marka bazında aylık ihracat adet bilgilerinin paylaşılmasına,
- İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu raporundan hareketle, teşebbüslerin net satışlar, toplam aktifler, dönem kar veya zararı, ücretle çalışan işçi sayısı ortalaması, özkaynak, istihdam ve katma değer bilgilerinin paylaşılmasına,
- Otomotiv sanayi yatırım miktarlarının yıllık olarak ve firma belirtmeksizin yayımlanmasına ve firma bazında otomotiv sanayi istihdamı verisi ile Yan Sanayi Kataloğunun, Hammadde Maliyet Endeksi'nin, ACEA ve OICA raporlarının, petrol ürünleri sivil tüketim verisinin, satıl durumu uzunluğunun ve Resmi Gazete'de yayımlanmış olan motorlu taşıt vergi oranlarının paylaşılmasına,
- Aylık olarak hafif ticari araçlar (otomobil, kamyonet ve minibüs), kamyon, otobüs, midibüs ve traktör başlıkları altında kapasitenin ve kapasite kullanım oranlarının paylaşılmasına,
- Fabrika satış ve dış satış adetleri ile Haber ve Basın Bülteni'nde yer alacak üretim verilerinin de firma ve model belirtilmeksizin hafif ticari araçlar (otomobil, kamyonet ve minibüs), kamyon, otobüs, midibüs ve traktör başlıkları altında paylaşılmasına

4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine,

3. Öte yandan; teşebbüslerin her bir alt model bazında aylık üretim adetleri, hammadde ve yan sanayiye yaptıkları ödemeler ile ödedikleri vergi ve ücretlere ilişkin bilgi değişiminin ticari sır olarak nitelenebilecek bilgiler içermesi ve teşebbüsler arasında koordinasyona yol açabilecek nitelikte olması nedeniyle bu paylaşımlara 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmemesine,

12-44/1350-455

4. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen koşulların sağlanmaması nedeniyle,

a. üretim verilerinin firma ve model bazında paylaşılmasına,

b. otomotiv sanayi firmalarının yan sanayiye ve hammaddeye yaptıkları ödemeler ile ödenen vergi ve ücretlerin firma bazında paylaşılmasına muafiyet tanınmamasına,

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.